

Hierbij vormt zich eveneens suiker. Lang duurt dit echter niet, daar de mieren het ontkiemende worteltje dra afbijten, een omstandigheid, die al in de Oudheid bekend was. Professor K. Sajó vertelt, dat de mieren zelfs vleesch op die manier kunnen „oplossen”. Hij zegt: „Man benützt bekanntlich die Ameisen als anatomische Gehilfen, wenn man von kleineren Tieren Skelette haben will. Ich breitete einmal eine tote Fledermaus auf einem Gartenbeet aus, und als bald ruckten die Ameisen — in den Mund der Fledermaus ein. Zuerst verzehrten sie die flüssigen und halbflüssigen Teile, so daß bald nur hartes, sozusagen gedörrtes Fleisch, Haut, Sehnen, Knorpel übrigblieben. Sie ließen aber auch diese Stoffe nicht liegen. Zunächst verschwand der untere, dem Boden zugekehrte Teil der Fledermaus mit Ausnahme der Knochen. Dann kehrte ich den Kadaver um, und nun, ich möchte beinahe sagen: „verflüchtigte” sich auch der noch übrig gebliebene Rückenteil so, daß das Skelett ziemlich rein zustande kam. Ein andermal vernachlässigte ich die Sache, und dann aßen sie auch die Gewebe, welche die einzelnen Knochen verbanden, so daß das Skelett auseinanderfiel. Es hatte tatsächlich den Anschein, als hätten sie sogar die trocken gewordenen Fleishteile förmlich aufgelöst. Einzelne Stücke trugen sie in ihren Bau; hätten sie diese nicht aufweichen, d. h. mit einem aufgetragenen Verdauungssaft mürbe machen können, so würden sie die beinahe holzartig spröde gewordenen Fleischüberreste wohl nicht in ihr Nest getragen haben.”

Wat betreft het verhaal van Aelianus (2e eeuw n. Chr.) en anderen, als zouden de mieren in de graankorrels een gaatje boren om het kiemen tegen te gaan, zij gezeegd, dat deze gaatjes vermoedelijk veroorzaakt worden door de larven van bepaalde keversoorten (Calandra, Anobium, Bruchus), daar voorzoover bekend het ontkiemen der zaden in de mierennesten niet plaats heeft tengevolge van de te groote droogte. Daarom dragen de mieren ook de graankorrels naar buiten, wanneer ze door een of andere oorzaak vochtig zijn geworden, en leggen ze in de zon te drogen (vgl. de fabel van Aesopus).

We zien dus, dat in groote lijnen de berichten der oude schrijvers juist zijn.

Utrecht, Nov. 1924.

L. A. W. C. VENMANS.

NIEUWS OVER STELLARIA MEDIA.

TELKENS en telkens wees de redacteur van de L.N. er op, hoe ook de studie van de algemeenste planten ons zoo'n voldoening kan geven, hoe we, als we die planten jaar in jaar uit bekijken, telkens wat aardigs vinden, interessante afwijkingen, die het bestudeeren overwaard zijn. Zoo schreef hij in een vroegeren jaargang eens over de bij iedereen bekende gewone muur (*Stellaria media*), o.a. de aandacht vestigende op 't afwisselen van het aantal meeldraden. Toen wij verleden jaar in April botaniseerden op een terreintje, vlak bij de stad, waar nog al wat adventieven groeien, vonden wij daar een heele plek *Stellaria*, naar ons dacht *media*, maar die direct onze aandacht trok door de eigenaardige, geelgroene kleur. De bloemen hadden geen kroonblaadjes, er waren maar 1 of 2 meeldraden, en daarom namen wij er een paar plantjes van mee. Thuis konden wij er in geen Hollandsche flora iets over vinden, maar in de Duitsche vonden wij de beschrijving van een met *media* na verwante soort, die woord voor woord klopte met onze planten. Dat was *Stellaria pallida* Piré, een nieuwe vondst voor ons land dus.

De vraag, hoe de plant daar gekomen was, of ze bij ons indigeen of aangevoerd is, scheen niet zoo gemakkelijk uit te maken. Aanvoer was op zoo'n terrein natuurlijk lang niet uitgesloten, maar in Duitschland is de soort indigeen en blijkbaar niet zeldzaam. Zoo bleven we twifelen, totdat we dit jaar de plant op twee andere groeiplaatsen aantroffen, waar aan aanvoer wel niet gedacht behoeft te worden, eerst in Lent, den volgenden dag op een andere plaats vlak bij de stad, groeiend tusschen andere muurachtigen, als *Cerastium semidecandrum*, *Arenaria serpyllifolia* en gewone *Stellaria media*. De plant is dus wel, even goed als *S. media*, indigeen en komt waarschijnlijk meer in ons land voor.

Dat ze wel van *media* te onderscheiden is, blijkt uit het volgende. De naam *pallida* wijst er al op, dat de kleur van de geheele plant veel lichter is dan van *media*. De blaadjes zijn veel kleiner. De bloeiwijze is in het begin hoofdjesachtig door de zeer korte bloemsteeltjes. Later groeit het geheel wel wat uit, maar de steeltjes blijven kort, zoodat

ze bij de vrucht hoogstens 2 tot 3 keer zoo lang zijn als de vrucht zelf. Bij media dragen die bloemsteeltjes, evenals de stengel een duidelijke rij van haren, bij pallida zijn ze rondom behaard. Het voor de Alsineeën zoo typische terugslaan van de steeltjes tijdens het rijpen van de vrucht, is bij pallida niet zoo duidelijk als bij media, hoogstens staan ze rechthoekig uit. Media is een plant, die we zoowat altijd bloeiend kunnen vinden, den heelen zomer door en ook in niet te strenge winters. Maar pallida is een voorjaarsplant, die in April en Mei bloeit, vrucht zet en sterft. De bloem geeft ook heel wat typische verschillen. Zooals gezegd, de mooie, diepgespleten kroonblaadjes van media ontbreken geheel, 't bloempje is groen en onaanzienlijk. Meeldraden zijn er maar 1 tot 3 (bij media wisselt het af tot 10).

De stempels zijn veel korter dan van media en de zaaddoos steekt niet, als bij media, ver boven den kelk uit, maar is nauwelijks langer. De zaadjes van de gewone muur zijn ± 1 mM. groot en donkerbruin, van pallida maar weinig meer dan $\frac{1}{2}$ mM., lichtbruin met een kam van mooie, kleine stekeltjes, „doorntjes”.

Betrekkelijk groote verschillen dus, zoodat we ons wel konden begrijpen, dat de plant als soort naast media genoemd wordt, ook nog in Garcke van 1922. Maar de heer Heukels, wien we planten stuurden voor het herbarium der Ned. Bot. Vereeniging, schreef ons, dat hij kwam tot *S. media s. sp. pallida* (= *S. pallida* Piré) dus een ondersoort van media.

In Duitsche flora's heet het nog „wohl vielfach übersehen”. Juist op de algemeenste planten wordt vaak zoo weinig gelet, waardoor het wel te verklaren is, dat een plant als *media s. sp. pallida* bij ons onopgemerkt kon blijven. Hoe waarschijnlijk is het, dat ze ook bij ons veel meer voorkomt. Wij kennen ze nu al op drie plaatsen. Wie helpt eens mee zoeken? En mogen wij dan eventuele vondsten door de L. N. vernemen? Wie weet wat belangrijks er nog van *Stellaria media* voor den dag komt!

ZAAD VAN
S. PALLIDA

Nog iets aardigs. Van pallida wordt een var. *brachypetala* Junger onderscheiden, waarbij de eerste bloempjes een klein kroontje, half zoo groot als de kelk, hebben.

Nu vonden wij een heele groep *Stellaria*, die naast kroonlooze bloempjes ook bloempjes met heel kleine, maar goed ontwikkelde kroonblaadjes had. We dachten eerst, die *brachypetala* gevonden te hebben, maar — 't kleine, lage plantje, met nog kleiner blaadjes dan pallida, had de kleur van gewone media, de korte bloemsteeltjes van pallida (deze waren echter teruggeslagen en met een rij haren bezet), 2—3 meeldraden, korte stempels, de doosvrucht $2 \times$ zoo lang als de kelk en zaad als dat van pallida. Ra, ra, wat is dat? Een tusschenvorm van pallida en media, een andere, 3e (onder-)soort? Wij weten het niet, en konden ook nergens iets van dien aard beschreven vinden.

Onze doodgewone muur is nog wel een onderzoek waard. Wie helpt er mee?

Nijmegen.

BLOEIWIJZE

VAN *S. PALLIDA*

S. MEDIA S. SP. *PALLIDA*

Naschrift. Nu, 15 Mei, hebben we nog 3 groeiplaatsen er bij ontdekt.

J. KERN.

B. REICHGELT.